

ELEKTRONINĖS CIGARETĖS: POVEIKIS SVEIKATAI IR TEISINIS REGLAMENTAVIMAS EUROPOJE

Vertinimo vadovas: Raimonda Janonienė

Atsakingas vykdytojas: Ieva Radzevičiūtė

Konsultantas: Gražina Belian (NTAKD)

Vertinimo tipas: trumpasis vertinimas

Vertinimo laikotarpis: 2016 m. spalio mėn. – 2017 m. balandžio mėn.

Vertinimo pagrindimas. Elektroninės cigaretės buvo sukurtos 2003 m. Kinijoje ir į daugelio šalių rinką pateko kaip plataus vartojimo prekė be valdžios institucijų reglamentavimo ir mokslinių tyrimų. Tik vėliau, tabako gamintojams išplėtojus jų gamybą ir daugėjant elektroninių cigarečių naudotojų, pradėti vykdyti pirmieji moksliniai tyrimai, tiriantys šių produktų poveikį sveikatai. Mūsų šalyje priimtas Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymas, kuriame yra numatyti įvairūs elektroninėms cigaretėms taikomi ribojimai. Tačiau šio įstatymo nuostatos nėra taikomos elektroninėms cigaretėms be nikotino, be to, prekyba elektroninėmis cigaretėmis nėra licencijuojama. Tam, kad būtų priimti tolimesni politiniai sprendimai dėl elektroninių cigarečių reglamentavimo, būtina turėti patikimą mokslo įrodymais grįstą informaciją apie galimą jų poveikį sveikatai bei žinoti, kokią licencijavimo praktiką taiko kitos Europos šalys.

Vertinimo tikslas. Įvertinti elektroninių cigarečių poveikį sveikatai ir teisinį reglamentavimą Europoje.

Vertinimo klausimai: 1) koks yra elektroninių cigarečių poveikis sveikatai? 2) kokia elektroninių cigarečių reglamentavimo praktika taikoma Europos šalyse?

Vertinimo metodai. Siekiant atsakyti į pirmą vertinimo klausimą bus atliekama sisteminė mokslinių publikacijų apžvalga. Tyrimų paieška bus vykdoma duomenų bazėse PubMed, Cochrane, DOAJ, CRD bei TOXNET. Į apžvalgą bus įtraukiami stebėjimo ir eksperimentiniai tyrimai, kuriuose vertinamas elektroninių cigarečių poveikis sveikatai – cheminių medžiagų kiekis ir dalelių dydis, iškvėpamo oro sudėtis, kraujo rodiklių pokyčiai, su elektroninių cigarečių naudojimu apskaičiuota ligų rizika bei šalutinis poveikis naudojant elektronines cigaretes. Duomenys iš tyrimų bus analizuojami taikant aprašomąją analizę. Vertinimo metu bus siekiama nustatyti elektroninių cigarečių poveikį tiek paties rūkančiojo, tiek ir aplinkinių sveikatai (pasyvus rūkymas).

Siekiant atsakyti į antrą vertinimo klausimą, bus atliekama apklausa apie Europos šalyse taikomą elektroninių cigarečių reglamentavimo praktiką (licencijavimo, reklamos ribojimo, rūkymo draudimo ir kt. kontrolės priemonės). Tyrimo metu pagal parengtą klausimyną bus siekiama apklausti visas Europos Sąjungos šalis bei Norvegiją, Islandiją, Šveicariją.

Laukiami rezultatai. Vertinimo metu bus nustatytas elektroninių cigarečių poveikis sveikatai, taip pat Europos šalių elektroninių cigarečių reglamentavimo praktika. Vertinimo rezultatai leis pateikti patikimą mokslo įrodymais grįstą informaciją, kuria remiantis gali būti priimami tolimesni sprendimai, susiję su elektroninių cigarečių reglamentavimu Lietuvoje.

Daugiau informacijos Jums gali suteikti Higienos instituto Visuomenės sveikatos technologijų centro Technologijų vertinimo skyriaus vyr. specialistė Ieva Radzevičiūtė tel. (8 5) 261 4184, el. p. ieva.radzeviciute@hi.lt.